

УПОВНОВАЖЕНИЙ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПРАВ ЛЮДИНИ

UKRAINIAN
PARLIAMENT COMMISSIONER
FOR HUMAN RIGHTS

вул. Інститутська, 21/8
01008, м. Київ, Україна

Tel.: (+380 44) 253 2203
Fax.: (+380 44) 226 3427
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua
http:// www.ombudsman.gov.ua

21/8, Instytutska str.
Kyiv, 01008, Ukraine

№ 1-4394/320602-18-05

«28» листопада 2018 р.

Міністру соціальної політики
України
Реві А.О.

ПОДАННЯ
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Щодо усунення порушень прав
на належне пенсійне забезпечення та
користування пільгами, передбаченими для осіб
з інвалідністю внаслідок війни

Шановний Андрію Олексійовичу!

Відповідно до статті 17 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» за результатами попередньої перевірки інформації, викладеної у зверненні учасника ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, особи з інвалідністю II групи внаслідок війни відкрито провадження щодо порушень його соціально-економічних прав.

Заявник повідомив, що Головне управління Пенсійного фонду України в Хмельницькій області (далі – ГУ ПФУ в Хмельницькій області) йому з припинило виплату пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 9.04.1992 № 2262 (далі – Закон № 2262), а Управління соціального захисту населення виконавчого комітету Нетішинської міської ради (далі – УСЗН виконкому Нетішинської міськради), з ініціативи якого призупинено з надання пільг на житлово-комунальні послуги, передбачені Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 № 3551 (далі – Закон № 3551), вважає, що автор звернення втратив статус особи з інвалідністю внаслідок війни і намагалося вилучити у нього відповідне посвідчення.

З огляду на це до Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики) неодноразово направлялися відповідні запити щодо проведення комплексної перевірки інформації, наведеної у зверненні, та вжиття заходів реагування з метою захисту та відновлення порушених прав заявника.

Однак, як засвідчують отримані за запитами відповіді, така комплексна перевірка посадовими особами структурних підрозділів Мінсоцполітики не проводилась, а лише було здійснено збір та узагальнення інформації від місцевих структурних підрозділів пенсійного фонду та органів соціального захисту населення, дії яких оскаржує заявник.

У листах Мінсоцполітики та Пенсійного фонду України (далі – ПФУ)

було підтверджено всі факти, викладені у зверненні проте замість вжиття дієвих заходів щодо припинення порушення прав заявника, посадові особи пропонували заявнику оформити пенсію відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та звернутися до медико-соціальної експертної комісії для зміни формулювання причинного зв'язку отриманого захворювання з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Зміст відповідей свідчить про формальний підхід окремих посадових осіб Мінсоцполітики та ПФУ під час розгляду звернення, питання уважно не вивчалися й не аналізувалися.

Зокрема, у листі

Мінсоцполітики повідомило, що в зв'язку з відсутністю «документів, що підтверджують причинний зв'язок настання інвалідності виконанням службових обов'язків з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС», заявнику припинено виплату пенсії та призупинено надання пільг на житлово-комунальні послуги як особі з інвалідністю внаслідок війни.

У листі стверджується, що «оскільки встановлений причинний зв'язок інвалідності (захворювання пов'язано з роботами з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС) не відповідає статті 20 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», підстави для продовження виплати йому пенсії відсутні».

Разом із тим відповідно до пункту «а» статті 20 Закону № 2262 до категорії осіб з інвалідністю внаслідок війни належать, зокрема особи, зазначені у статті 7 Закону № 3551.

У пункті 2 частини другої статті 7 Закону № 3551 визначено, що до осіб з інвалідністю внаслідок війни належать також особи з інвалідністю з числа осіб начальницького і рядового складу органів Міністерства внутрішніх справ і органів Комітету державної безпеки колишнього СРСР, Міністерства

внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та інших військових формувань, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час:

- виконання службових обов'язків,
- ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи,
- ядерних аварій, ядерних випробувань, участі у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, інших уражень ядерними матеріалами.

Необхідно зазначити, що редакція Закону № 2262, що діяла на час призначення пенсії ~~згідно з Д.О.~~ відносила до категорії інвалідів війни осіб з інвалідністю з числа військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ при настанні інвалідності внаслідок захворювання, пов'язаного з:

- перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах, визнаних такими законодавством України,
- ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи
- чи участю у бойових діях у мирний час.

Отже, ні чинна редакція Закону № 2262, ні його редакція, що діяла на час призначення пенсії заявнику, не передбачала такого формулювання у документах, за відсутності якого ~~згідно з Д.О.~~ позбавлено пільг і пенсії як особу з інвалідністю внаслідок війни.

З копій документів, долучених заявником до звернення, вбачається, що

Пунктами 7, 10 Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.1994 № 302 (далі – Положення), передбачено, що «Посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни» видається органи соціального захисту населення) за місцем реєстрації громадянина на підставі довідки МСЕК про групу та причини інвалідності. При цьому зазначеним особам, у яких групу інвалідності встановлено без терміну перегляду, видаються безтермінові посвідчення, іншим – на період встановлення інвалідності.

Отже, підставою для видачі відповідного посвідчення є довідка МСЕК про групу та причини інвалідності. Згідно з пунктом 12 Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 № 1317, причинний зв'язок інвалідності колишніх військовослужбовців з перебуванням на фронті або з виконанням ними інших обов'язків військової служби встановлюється на підставі документів, виданих військово-лікувальними закладами, а також інших документів, що підтверджують факт отримання поранення (захворювання).

Витребування посадовими особами органів соціального захисту населення за місцем реєстрації громадянина інших документів для видачі відповідного посвідчення законодавчими актами не передбачено.

Відповідно до пункту 13¹ Положення у разі виникнення підстав, за якими особа втрачає право на статус, видане їй раніше посвідчення вилучається уповноваженим на видачу посвідчень органом.

Водночас на законодавчому рівні чітко не визначені підстави та процедура вилучення посвідчень інвалідів війни. Такою підставою з огляду на пункт 10 Положення може бути, наприклад, не продовження МСЕК терміну, на який було попередньо встановлено інвалідність або зміна причини інвалідності.

Таким чином, дії посадових осіб УСЗН виконкому Нетішинської міськради щодо намагання вилучити у ~~особу~~ «Посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни» та повідомлення організацій-надавачів комунальних послуг про призупинення надання заявнику пільг як особі з інвалідністю внаслідок війни не узгоджуються з вимогами законодавства.

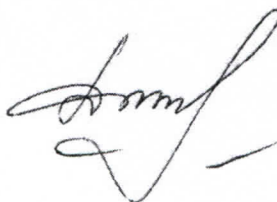
Ураховуючи викладене, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 17, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», **прошу** невідкладно вжити дієвих заходів щодо:

– поновлення виплати ~~пенсії~~ пенсії, передбаченої Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» як особі з інвалідністю внаслідок війни;

– поновлення надання пільг ~~особі~~ передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

– запобігання у подальшому подібних порушень прав громадян посадовими особами Міністерства соціальної політики України, Пенсійного фонду України та органів соціального захисту населення.

З повагою
Уповноважений

Л. Денісова